

הלכות בכורות פרק ח

א. המכניס צאן לדיר, והתחילו לצאת אחד אחד, והוא מונה כמו שבארנו, וטעה במנין, וקרא לשמיני או לשלמטה ממנו עשירי, או שקרא לשנים עשר או לשלמעלה ממנו עשירי לא נתקדשו; אבל אם קרא לתשיעי או לאחד עשר, עשירי נתקדשו. ודבר זה, מפי הקבלה נשמע, שהטעות מתקדשת במעשר שלמעלה ממנו ושלמטה ממנו, אבל לא שלפניהם ושלאחריהם.

ב. אפלו קרא לתשיעי עשירי, ולעשירי תשיעי, ולאחד עשר עשירי, בין בטעות בין בכונה שלשתן מקדשין. והיאך דינם: התשיעי אינו קרב, אלא נאכל במומו; והעשירי, מעשר. והאחד עשר יקרב שלמים, וטעון נסכים בשלמים; ואינו עושה תמורה, מפני שהוא עצמו כתמורה.

ג. במה דברים אמורים, בשהיה המונה הוא בעל הבהמות; אבל העושה שליח לעשר לו, וטעה בין בתשיעי בין באחד עשר אין מתקדש אלא העשירי הודאי בלבד: שלא עשהו שליח לטעות ולהפסיד, אלא לקדש כראוי.

ד. זה שאמרנו שאם קרא לאחד עשר עשירי, נתקדש בשקרא לעשירי תשיעי; אבל אם קרא לעשירי עשירי, וקרא אחריו לאחד עשר עשירי לא נתקדש אחד עשר: שהרי העשירי הודאי, לא עקר שם עשירי מעליו.

ה. ואפלו יצא העשירי, ולא קראהו, לא עשירי ולא אחד עשר, אלא שתק, ואחר כך יצא אחד עשר, וקראהו עשירי לא נתקדש: שהעשירי, מעצמו יתקדש; ואף על פי שלא קראהו עשירי, הואיל ולא עקר שם עשירי מעליו, אין אחד עשר מתקדש.

ו. יצאו תשיעי ועשירי כאחד בין שקרא שניהם עשירי, בין שקראן תשיעי שניהם מקדשין; ויאכלו במומן, ואינן קרבין. וכן אם יצא עשירי ואחד עשר כאחד אם קראן עשירי הרי עשירי ואחד עשר מערבין זה בזה, והן כמו מעשר שנתערב בשלמים, שיאכלו במומן, כמו שבארנו בהלכות פסולי המקדשין; ואם קראן אחד עשר הרי העשירי והחלין מערבין זה בזה, ויאכלו במומן.

ז. התחיל למנות, ויצאו תחלה שנים שהן ראשון ושני הרי זה מונה הכל זוג זוג, ומקדש זוג עשירי; וכן אם מנין שלושה שלושה בכל פעם ופעם, או חמשה חמשה מקדש הפת העשירית.

ח. יצאו בתחלה שנים, ומנה אותן אחד, וקרא השלישי שיצא אחריהן שני, ומנה כן כדרך אחד אחד הרי התשיעי והעשירי מקדשין, ויאכלו במומן: התשיעי מפני שהוא העשירי הודאי, שהרי שנים יצאו בתחלה; וזה שקראו עשירי הוא אחד עשר, והקורא לאחד עשר עשירי, נתקדש כמו שבארנו.

ט. מנין למפרע, כגון שיצא ראשון ואמר עשרה, ויצא שני ואמר תשעה, עד שיצא העשירי ומנה אחד הרי זה קדוש, שהעשירי מאליו יתקדש.

י. קרא לתשיעי עשירי, ונשאר העשירי בדיר התשיעי יאכל במומו. וזה שנשאר בדיר מעשר אף על פי שלא יצא ולא ברו, וזה

שְׁהַעֲשִׂירֵי מֵאָלָיו יִתְקַדֵּשׁ. מִתְּהַעֲשִׂירֵי בְּדִיר, הַתְּשִׁיעִי יֵאָכֵל בְּמוֹמוֹ; וְכָל הַשְּׂמוּנָה שִׁיּוּצָאוּ וְנִמְנוּ פְטוּרִין, אֵף עַל פִּי שְׁלֹא נִתְקַדֵּשׁ עֲשִׂירֵי שְׁלֵהֵן לְקָרֵב אֲלָא מִתְּקֹדֶם שִׁיּוּצָא שְׁהַמְנִין הָרְאוּי פּוּטֵר.

יא. הַכְּנִיס עֲשָׂרָה טָלָאִים לְדִיר, וְהָיָה מוֹנָה וְהוּלָךְ, וּמִתְּאַחַד מִן הַמְּנוּיִין מוֹנָה וּמִשְׁלִים כְּדָרְכוֹ וּמִקְדָּשׁ עֲשִׂירֵי, אֵף עַל פִּי שִׁיּוּצָאֵין שָׁם עֲתָה חַיִּים אֲלָא תִשְׁעָה. מִתְּאַחַד מֵאלוֹ שְׁבִתוֹךְ הַדִּיר אֲלוֹ שְׁנִמְנוּ פְטוּרִין, מִפְּנֵי שְׁהַמְנִין הָרְאוּי לְמַעַשֵׁר פּוּטֵר, אֵף עַל פִּי שְׁלֹא הִפְרִישׁ עָלֵיהֶן, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ; וְאלוֹ שְׁבִתוֹךְ הַדִּיר מִנִּיחָן לְגֶרֶן אַחֵר, עַד שִׁיּוּצָטְרְפוּ לְאַחֲרִים.

יב. וְכֵן מִי שֶׁהָיוּ לוֹ אַרְבַּעַה עֶשֶׂר טָלָאִים, וְהַכְּנִיסָן לְדִיר, וַיֵּצְאוּ אַרְבַּעַה, וּמִנָּה אוֹתָן בְּפֶתַח זֶה, וַיֵּצְאוּ שְׁשָׁה וּמִנָּה אוֹתָן מִפֶּתַח אַחֵר, וְנִשְׁאַרוּ שָׁם אַרְבַּעַה בְּתוֹךְ הַדִּיר אִם יֵצְאוּ הָאֲרַבְּעָה הַנִּשְׁאַרִים מִן הַפֶּתַח שִׁיּוּצָאוּ בּוֹ הַשְּׁשָׁה נוֹטֵל מֵהֵן אֶחָד, וְכֹלֶן פְטוּרִין: שְׁאוֹתָן הָאֲרַבְּעָה שִׁיּוּצָאוּ תַּחֲלָה מִפֶּתַח רִאשׁוֹן, מִנִּין הָרְאוּי פְטֹרָן. וְאִם יֵצְאוּ אֲלוֹ הָאֲרַבְּעָה הַנִּשְׁאַרִים מִן הַפֶּתַח שִׁיּוּצָאוּ בּוֹ הָאֲרַבְּעָה תַּחֲלָה הָרִי אוֹתָן הָאֲרַבְּעָה שִׁיּוּצָאוּ בְּתַחֲלָה, וְאוֹתָן הַשְּׁשָׁה שִׁיּוּצָאוּ אַחֲרֵיהֶן בְּפֶתַח הַשְּׁנִי, פְטוּרִין, שְׁכָל אֶחָד מֵהֵן נִמְנָה מִנִּין הָרְאוּי לְמַעַשֵׁר, שֶׁהָרִי נִשְׁאַר שָׁם בְּדִיר אַחֲרִים לְהַשְׁלִים הַמְנִין וּלְעֶשֶׂר; אֲבָל אֲלוֹ הָאֲרַבְּעָה שֶׁנִּשְׁאַרוּ אֵף עַל פִּי שִׁיּוּצָאוּ וְנִמְנוּ מִפֶּתַח הָרִאשׁוֹן אֵינוּ מִנִּין הָרְאוּי, לְפִיכָךְ מִצְטָרְפִין לְגֶרֶן אַחֵר.

יג. יֵצְאוּ אַרְבַּעַה מִפֶּתַח זֶה, וְאַרְבַּעַה מִפֶּתַח שְׁנִי, וְנִשְׁאַרוּ שָׁם שְׁשָׁה אִם יֵצְאוּ הַשְּׁשָׁה מֵאַחַד מִשְׁנֵי הַפִּתְחִים נוֹטֵל מֵהֵן אֶחָד מַעַשֵׁר, וְכֹלֶן פְטוּרִין. וְאִם יֵצְאוּ הַשְּׁשָׁה בְּשְׁנֵי הַפִּתְחִים הָרִי הַשְּׁשָׁה מִצְטָרְפִין לְגֶרֶן אַחֵר, וְהַשְּׂמוּנָה שִׁיּוּצָאוּ תַּחֲלָה מִכָּאן וּמִכָּאן פְטוּרִין: שְׁכָל אַרְבַּעַה מֵהֵן נִמְנוּ מִנִּין הָרְאוּי לְהַשְׁלִים עָלָיו עֲשָׂרָה וּלְעֶשֶׂר, שֶׁהָרִי שְׁשָׁה הָיוּ שָׁם נִשְׁאַרִים בְּתוֹךְ הַדִּיר.

יד. הָיוּ לוֹ תִשְׁעָה עֶשֶׂר טָלָאִים בְּתוֹךְ הַדִּיר, וַיֵּצְאוּ תִשְׁעָה בְּפֶתַח זֶה, וְתִשְׁעָה בְּפֶתַח שְׁנִי נוֹטֵל הָאֶחָד לְשֵׁם מַעַשֵׁר, וְכֹלֶן פְטוּרִין: שְׁאוֹתָן הַתִּשְׁעָה נִמְנוּ מִנִּין הָרְאוּי.

טו. הָיָה מוֹנָה, וְהוּצִיא הַטָּלָה רִאשׁוֹ וְרַבּוֹ מִן הַדִּיר וְחִזֹּר הָרִי הוּא כְּמִנּוּי לְכָל דְּבָר. הָיָה מוֹנָה, וְהִפְסִיק הַמְנִין מִפְּנֵי חִבְרוֹ שֶׁדָּבַר עִמּוֹ, אוֹ שֶׁחִשְׁכָּה לִילִי שֶׁבֶת הָרִי זֶה חִזֹּר וּמִשְׁלִים מִנִּינוּ אַחֵר בֵּין.

טז. הָיָה מוֹנָה הַיּוֹצֵאִין אֶחָד אֶחָד, וּמִקְדָּשׁ עֲשִׂירֵי, וְקִפֵּץ אֶחָד מִן הַמְּנוּיִין לְתוֹךְ הַדִּיר, לְתוֹךְ אֲלוֹ שְׁעֵדִין לֹא נִמְנוּ וְלֹא נִתְעַשְּׂרוּ נִפְטְרוּ הַכֹּל: שְׁכָל אֶחָד מֵהֵן סִפֵּק אִם הוּא הַמְּנוּי שֶׁקִּפֵּץ אוֹ אַחֵר, וְכִבֵּר בְּאַרְנוֹ שְׁכָל הַמְּנוּיִין פְטוּרִין. קִפֵּץ אֶחָד מִן הַעֲשִׂירִים לְתוֹךְ הַדִּיר כֹּלֶן יִרְעוּ עַד שִׁיפֹל בָּהֶן מוֹם, וַיֵּאָכְלוּ בְּמוֹמָן.